

**Miejsce
na naklejkę
z kodem**

(Wpisuje zdający przed
rozpoczęciem pracy)

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO

--

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

**Arkusz II
(dla poziomu rozszerzonego)**

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ II

**GRUDZIEŃ
ROK 2004**

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron i barwną wkładkę z materiałami źródłowymi. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia i informacje do zadań.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu, pokazując drogę ich uzyskania.
4. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym; nie pisać ołówkiem.
5. W rozwiązaniach zadań trzeba przedstawić tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
6. Podczas egzaminu można korzystać z ołówka, linijki, gumki oraz kalkulatora.
7. Nie wolno używać korektora.
8. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
9. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
10. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów.

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Zadanie 35. (2 pkt)

Uzasadnij, dlaczego dzięki podanym metodom badań możemy uzyskać określone informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Ziemi.

- I. Badając skały bazaltowe znajdujące się na powierzchni Ziemi, zyskujemy informacje na temat budowy jej głębokiego wnętrza (płaszczka ziemskiego).

.....
.....

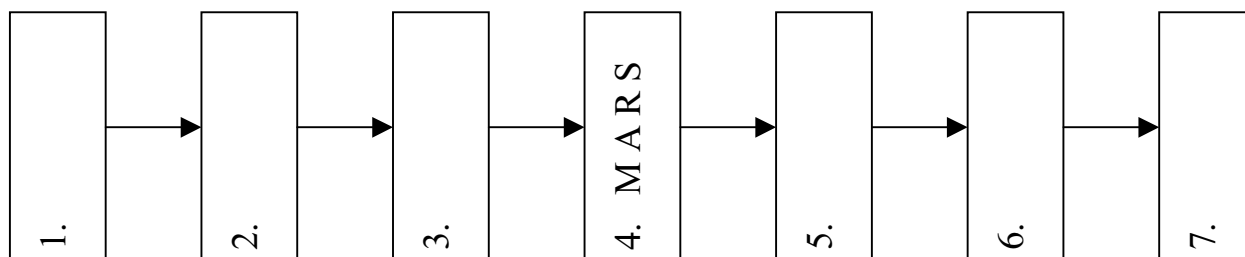
- II. Wykonując odwierty w lodolodach pokrywających Grenlandię i Antarktydę, uzyskujemy informacje na temat składu chemicznego atmosfery oraz zmian klimatycznych zachodzących na Ziemi w ciągu ostatnich setek tysięcy lat.

.....
.....

Zadanie 36. (2 pkt)

Uporządkuj w kolejności malejącej ciała niebieskie z Układu Słonecznego, biorąc pod uwagę ich wielkość.

KSIĘŻYC, ZIEMIA, METEORYT, SŁOŃCE, JOWISZ, PLANETOIDA

Zadanie 37. (3 pkt)

Dobierz, korzystając z materiału źródłowego nr 1. zamieszczonego w załączniku, opis widocznych z Ziemi skutków oddziaływania Księżyca, do odpowiednich czynników je wywołujących.

1. Obrót Ziemi wokół własnej osi.
2. Ustawienie Księżyca będącego w nowiu, w płaszczyźnie orbity Ziemi.
3. Czas jednego obrotu Księżyca jest równy czasowi jednego jego obiegu wokół Ziemi.
4. Ustawienie Księżyca będącego w pełni, w płaszczyźnie orbity Ziemi.
5. Zmiany oświetlenia Księżyca w czasie jego obiegu wokół Ziemi.

A. Zaćmienie Słońca
B. Widoczna tylko jedna strona Księżyca
C. Widzialna wędrówka Księżyca ze wschodu na zachód
D. Fazy Księżyca
E. Zaćmienie Księżyca

1. -

2. -

3. -

4. -

5. -

Zadanie 38. (4 pkt)

Przedstaw za pomocą schematycznego rysunku sposób powstawania przyływów morskich. W opisie rysunku uwzględnij nazwy ciał niebieskich (Ziemia, Księżyc), siłę przyciągania i siłę odśrodkową oraz zaznacz strefy występowania przyływów.

Miejsce na rysunek

Zadanie 39. (2 pkt)

Podaj dwa przykłady pozytywnego i/lub negatywnego wpływu pływów morskich na działalność gospodarczą człowieka.

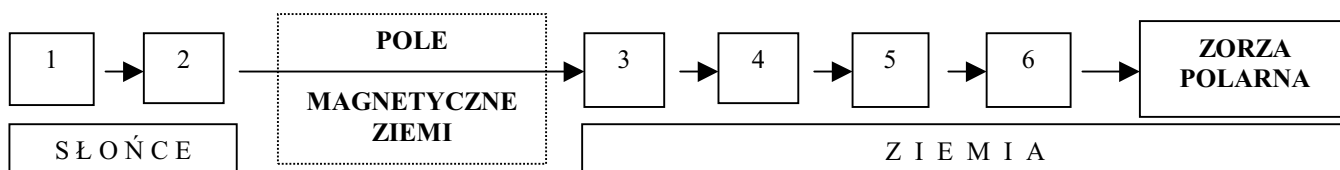
1.
.....
2.
.....

Zadanie 40. (3 pkt)

Podaj nazwę miasta (wybraną spośród zaznaczonych na mapie Polski na następnej stronie), w którym istnieje największe prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska zorzy polarnej. Uzupełnij schemat literami oznaczającymi wydarzenia prowadzące do powstania zjawiska zorzy polarnej.

MIASTO -

A - Nasilenie wiatru słonecznego (elektrycznie naładowanych cząstek)	D - Powstawanie plam słonecznych (obszarów emitujących zwiększoną ilość promieniowania)
B - Uwalnianie energii w postaci promieniowania świetlnego (świecenie atmosfery)	E - Zderzanie z cząsteczkami górnej atmosfery
C - Przechwytywanie elektrycznie naładowanych cząsteczek wiatru słonecznego	F - Ściąganie rozprędzonych cząsteczek w kierunku biegunów magnetycznych

Zadanie 41. (3 pkt)

Uporządkuj w odpowiedniej kolejności, wg podanych kryteriów, zaznaczone na mapie miejscowości.

I. Coraz późniejszy moment południa słonecznego.

..... -
-

II. Coraz większa wysokość górowania Słońca.

..... -
-

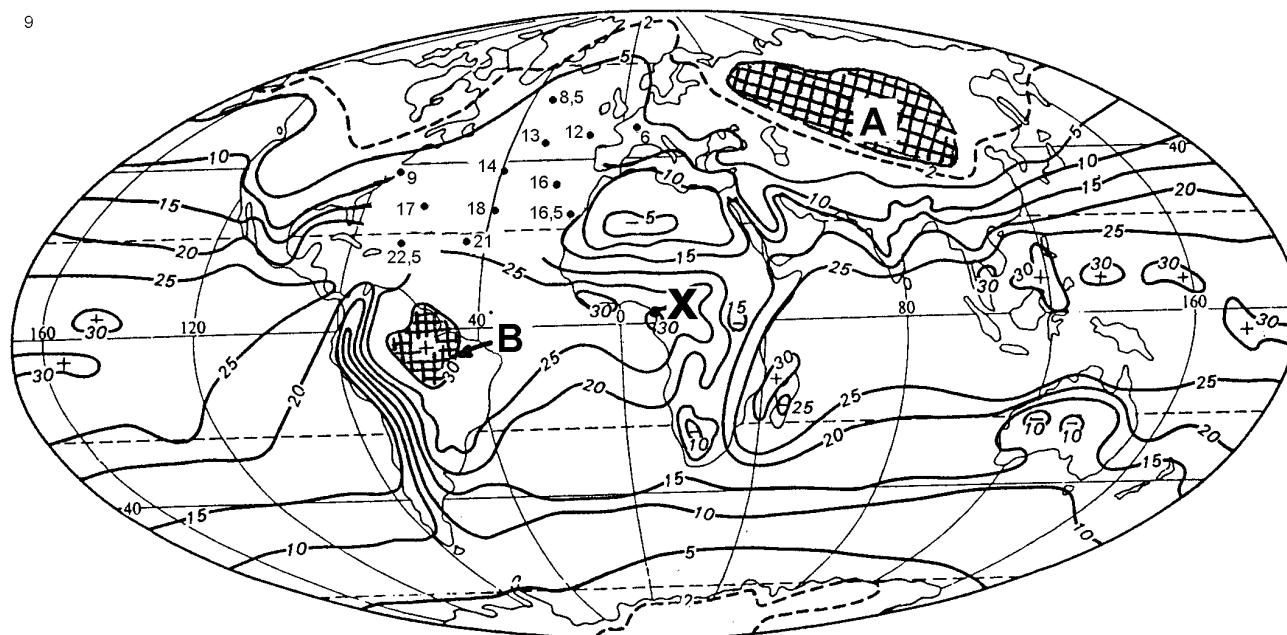
III. Coraz większa długość nocy w stosunku do długości dnia w dniu 22 grudnia.

..... - -

Zadania 42.–44. wykonaj korzystając z załączonej mapy.

Średnie ciśnienie pary wodnej powietrza atmosferycznego w hPa – STYCZEŃ

/źródło: „Klimaty kuli ziemskiej” D. Martyn/

Zadanie 42. (2 pkt)

Wykreśl na obszarze północnego Atlantyku, opierając się na zaznaczonych punktach, izolinie ciśnienia pary wodnej o wartościach 10, 15 i 20 hPa.

Zadanie 43. (2 pkt)

Oblicz wilgotność względną powietrza (w %%) w zaznaczonym na mapie punkcie X, wiedząc, że w panującej tam temperaturze 28°C maksymalne ciśnienie pary wodnej może wynieść 40 hPa. Przedstaw obliczenia.

Obliczenia

Wynik:

Wilgotność względna to stosunek rzeczywistej zawartości pary wodnej (ciśnienia pary wodnej) znajdującej się w powietrzu do maksymalnej, jaką może zawierać powietrze w określonej temperaturze, wyrażony w procentach.

Zadanie 44. (2 pkt)

Uzasadnij czynnikami klimatotwórczymi, przyczyny niewielkiej lub bardzo dużej wilgotności powietrza atmosferycznego na obszarach oznaczonych na mapie literami A i B.

Obszar „A”

.....
.....

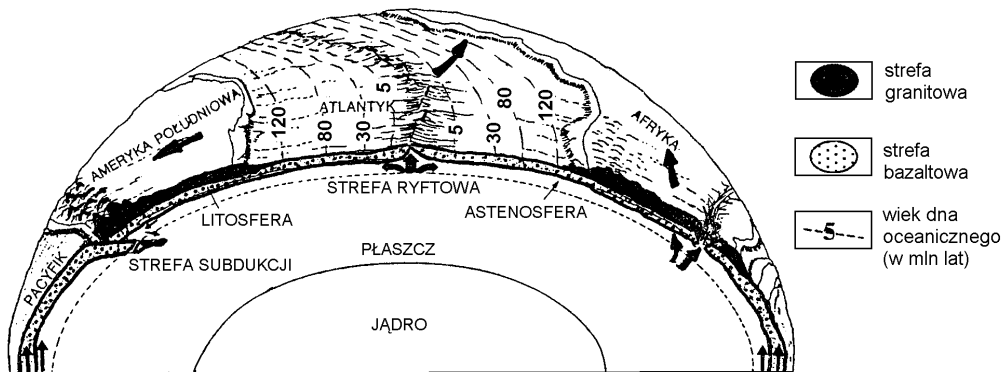
Obszar „B”

.....
.....

Zadanie 45. (3 pkt)

Sformułuj, na podstawie rysunku, zależności dotyczące budowy skorupy ziemskiej.

Budowa skorupy ziemskiej

/źródło: „Tektonika a formy krajobrazu” C. Olliver/

A. Zróżnicowanie grubości skorupy ziemskiej.

.....
.....

B. Zróżnicowanie budowy skorupy ziemskiej.

.....
.....

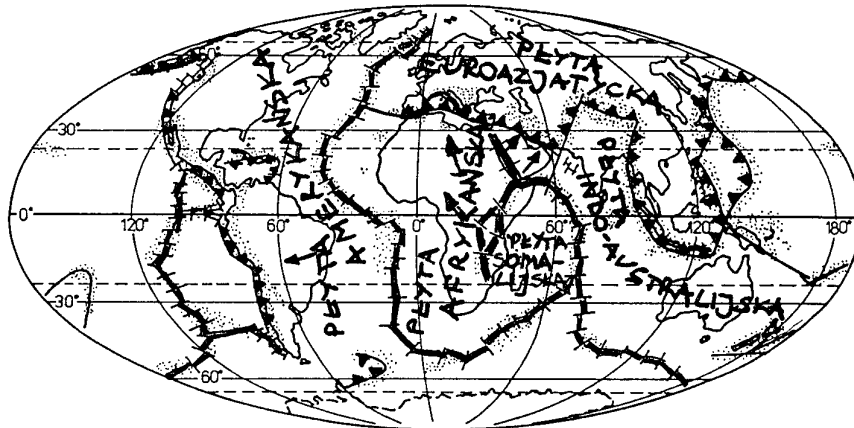
C. Wiek dna oceanicznego a granice płyt.

.....
.....

Zadanie 46. (5 pkt)

Przedstaw i uzasadnij, korzystając z załączonej mapy, przyszłość geologiczną północnej i wschodniej Afryki w ciągu najbliższych kilkudziesięciu milionów lat, biorąc pod uwagę tektonikę płyt litosfery.

Płyty litosfery i ich granice

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

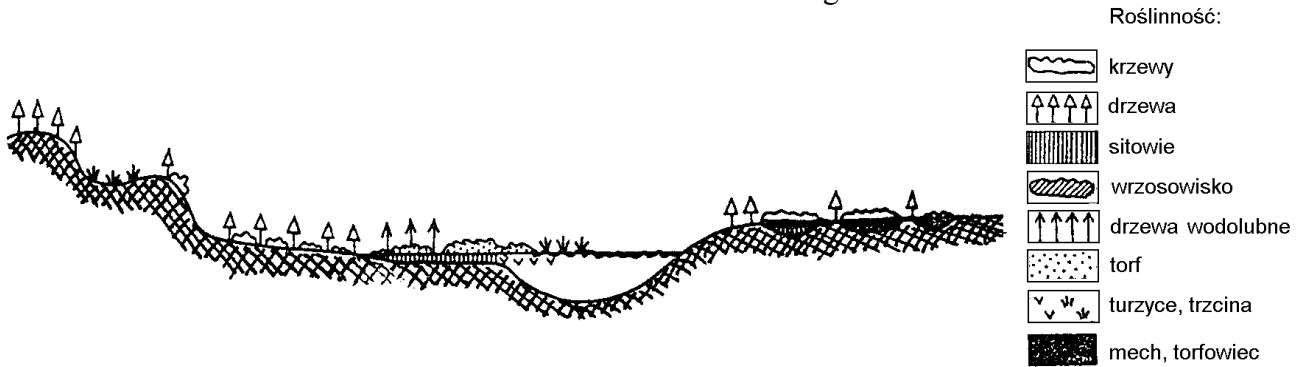
.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 47. (3 pkt)

Scharakteryzuj, korzystając z załączonego rysunku, procesy zachodzące na obszarze przedstawionym na fotografii (materiał źródłowy nr 2) zamieszczonej w załączniku. W opisie uwzględnij wzajemne związki zachodzące pomiędzy sferami środowiska przyrodniczego – hydrosferą, biosferą, litosferą oraz pedosferą.

Proces zaniku zbiornika wodnego

/źródło: „Rzeki kuli ziemskiej” E. Czaya/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

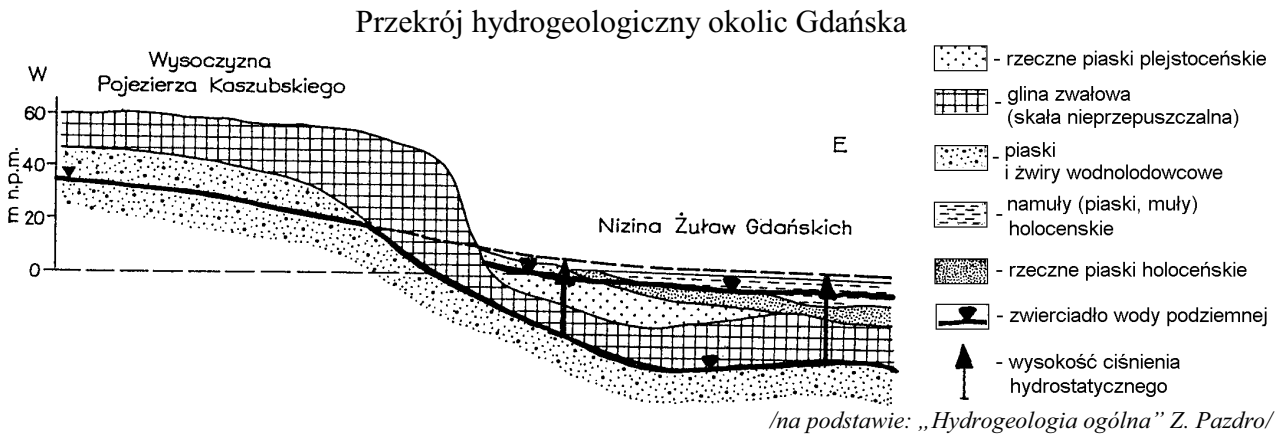
.....

.....

.....

Zadanie 48. (2 pkt)

Określ, na podstawie rysunku, różnice i/lub podobieństwa dotyczące wód podziemnych na obszarze Pojezierza Kaszubskiego oraz Żuław Wiślanych.

1.
2.

Zadanie 49. (3 pkt)

Przyporządkuj po dwa oznaczone literami opisy do odpowiedniego rodzaju wód podziemnych.

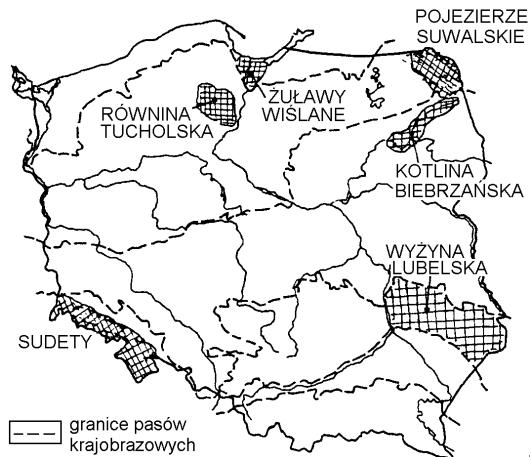
A – bardzo często pod ciśnieniem hydrostatycznym	E – najczęściej zasilają rzeki i jeziora
B – często wysoki poziom mineralizacji	F – bardzo stare wody reliktywne
C – kilkumetrowa strefa napowietrzania (aeracji) od powierzchni gruntu	G – oddzielone warstwą nieprzepuszczalną
D – szybko reagują na zmiany temperatury powietrza	H – najbardziej zanieczyszczone

1. WODY ZASKÓRNE		
2. WODY GRUNTOWE		

3. WODY WGŁĘBNE		
4. WODY GŁĘBINOWE		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadania 50. i 51. wykonaj korzystając z załączonej mapy.

Zadanie 50. (2 pkt)

Podkreśl dwa kryteria, które wzięto pod uwagę przy podziale Polski na pasy krajobrazowe.

- a) Zróżnicowane klimatyczne, które jest wynikiem ścierania się różnych mas powietrza;
- b) Zróżnicowanie wysokości względnych;
- c) Zasięg oddziaływania czynników rzeźbotwórczych – zlodowaceń, fałdowań;
- d) Rozmieszczenie gleb uwarunkowane podłożem skalnym;
- e) Wpływ prekambryjskich i paleozoicznych struktur geologicznych.
- f) Zróżnicowanie gęstości sieci rzecznej.

Zadanie 51. (4 pkt)

Dobierz do opisów szaty roślinnej odpowiednie nazwy zaznaczonych na mapie krain geograficznych.

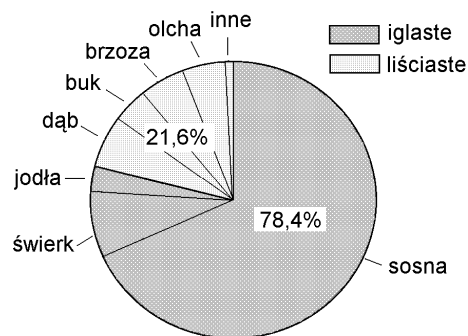
1. W drzewostanie bardzo duży udział borealnego świerka, w zależności od podłoża geologicznego występują bory sosnowe oraz lasy liściaste.	⇒
2. W reglu dolnym przewaga sztucznie wprowadzonego przez człowieka świerka i buka z domieszką innych drzew liściastych, w reglu górnym zdecydowana dominacja świerka.	⇒
3. Na jałowych glebach bielcowych wytworzonych na sandrach, sosna stanowi ponad 90% drzewostanu.	⇒
4. Nadmierne uwilgocenie terenu sprzyjało wykształceniu lasów łęgowych, zostały one jednak prawie w całości zniszczone w wyniku melioracji.	⇒
5. Na bardzo dobrych glebach lessowych wykształciły się, bardzo zniszczone już, lasy bukowe oraz roślinność stepowa.	⇒
6. W warunkach bardzo dużej wilgotności, związanej z wysokim poziomem wód gruntowych, wykształciły się lasy bagienne oraz torfowiska.	⇒

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 52. (2 pkt)

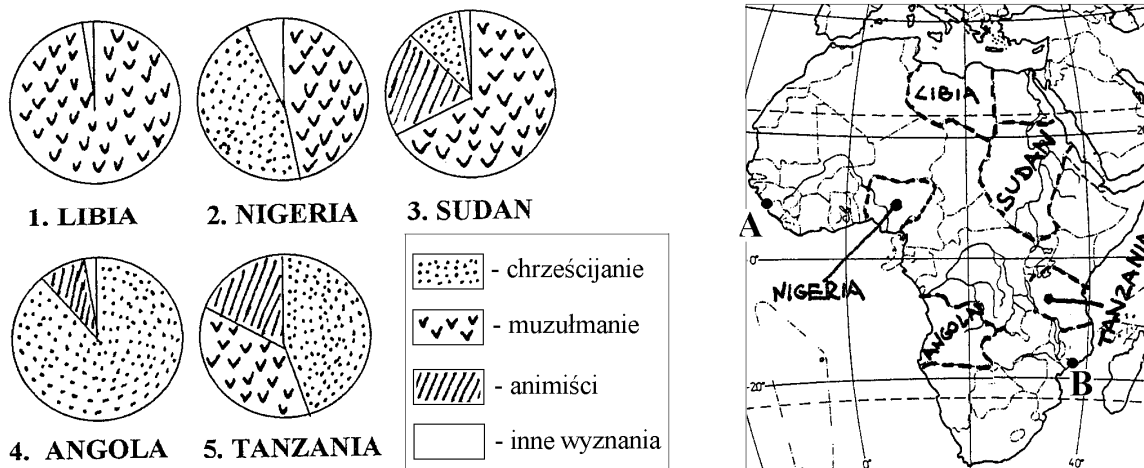
Podaj, analizując diagram, dwie przyczyny wynikające z działalności człowieka, które wpłynęły na strukturę gatunkową lasów w Polsce.

Struktura gatunkowa lasów w Polsce

- I.
- II.

Zadania 53.–56. wykonaj korzystając z załączonych diagramów, mapy oraz tekstu źródłowego.

„Stanowiące dziś północ kraju ziemie ludów Hausa i Fulani od wieków rządziły się prawem Koranu. Nie zmienili tego nawet Brytyjczycy, którzy skolonizowali terytoria, stanowiące dzisiejszą Nigerię. Nawet w niepodległym od 1960 r. kraju obowiązywały równoległe dwa kodeksy karne - świecki dla wszystkich i koraniczny dla muzułmanów. Ten drugi dotyczył głównie spraw religii i cywilnych. Renesans szarijatu w Nigerii rozpoczął się w 1999 r. gdy (...) władzę w kraju przejął, już jako cywil, emerytowany general Olusegun Obasanjo (chrześcijanin z południa) i za namową Zachodu zapowiedział wprowadzenie w kraju praw liberalnych. Nigeryjscy muzułmanie nie mieliby zapewne nic przeciwko temu gdyby nie fakt, (...) że eksperyment postanowiono przeprowadzić w czasie głębokiego kryzysu nigeryjskiego państwa (...) Cztery dziesięciolecia wojskowych dyktatur i nieporadnych rządów cywilów doprowadziły do upadku kraj, który jeszcze nie tak dawno miał ambicję stać się supermocarstwem i bogaczem, afrykańską Arabią Saudyjską. Zżerany rakiem korupcji z roku na rok pogrążał się w biedzie i chaosie (...). Szpitale przestawały leczyć, szkoły - uczyć, urzędnicy - załatwiać sprawy, policjanci - strzec porządku (...). Muzułmańskie stany uznały, że nie liberalizm lecz powrót do korzeni islamu będzie ratunkiem od cywilizacyjnych zaraz korupcji, bandytyzmu, pijaństwa i rozpusty. Pionierem okazał się gubernator stanu Zamfara, który wbrew konstytucji już jesienią 1999 r. ogłosił, że w jego kraju będzie obowiązywał tylko szarijat (...). W Zamfarze, gdzie mieszkają niemal wyłącznie muzułmanie wprowadzenie szarijatu obyło się bez kłopotów. Problemy pojawiły się, gdy szarijat postanowili wprowadzić u siebie także przywódcy takich stanów jak Kano czy Kaduna, w których mieszka wielu chrześcijan nie widzących żadnych powodów, by mieli żyć według praw islamu. W Kadunie i Kano kilkakrotnie wybuchały krwawe zamieszki religijne w których zginęły tysiące ludzi. Odkąd zamieszkane głównie przez muzułmanów północnonigeryjskie stany zaczęły od 1999 r. wprowadzać u siebie szarijat, koraniczne trybunały wydały sześć wyroków śmierci przez ukamienowanie kobiet (posądzanych o utrzymywanie pozamałżeńskich kontaktów seksualnych). Trzy z nich (...) już zostały unieważnione przez sądy apelacyjne (...). Tylko raz, w styczniu ubiegłego roku, wydany przez trybunał koraniczny wyrok śmierci został wykonany - pewien mężczyzna został powieszony za zabójstwo kobiety i jej dwuletniego dziecka. W północnych stanach kilka razy wykonano za to wyroki chłosty za cudzołóstwo i pijaństwo. Trzem złodziejom odjęto też dłonie za kradzieże - pierwszy z nich ukradł kozę, drugi - krowę, trzeci - trzy rowery”.

/Gazeta Wyborcza, 25.09.2003/

Zadanie 53. (1 pkt)

Zakreszuk na mapie Afryki terytoria Etiopii i Kenii w których chrześcijaństwo wyznaje odpowiednio 53% i 54%, a islam 31% i 6% ludności.

Zadanie 54. (2 pkt)

Zaznacz między punktami A i B na mapie Afryki przybliżony przebieg granicy pomiędzy dwoma dominującymi religiami. Sformułuj wniosek dotyczący przestrzennego zróżnicowania tych religii w Afryce.

.....
.....
.....

Zadanie 55. (3 pkt)

Podaj po jednym przykładzie obrazującym stosunek islamu do poniższych trzech kwestii.

1. Status społeczny kobiety wyznającej islam.

.....
.....

2. Cywilizacja zachodnia.

.....
.....

3. Prawo cywilne (świeckie).

.....
.....

Zadanie 56. (4 pkt)

Przedstaw i uzasadnij dwie propozycje rozwiązania problemów społecznych Nigerii, wynikających z podziału jej mieszkańców na wyznawców dwóch wielkich religii.

Propozycja I

.....
.....
.....
.....

Propozycja II

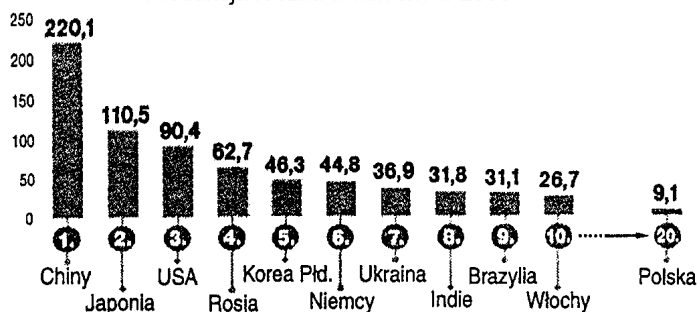
.....
.....
.....
.....

Zadanie 57. (2 pkt)

Wymień, korzystając z załączonego wykresu, po trzy wybrane państwa, spośród należących do największych producentów stali na świecie, które opierają produkcję na surowcach importowanych oraz te, korzystające przede wszystkim z zasobów własnych.

Producenci stali głównie w oparciu o import rudy żelaza	Producenci stali w oparciu o surowce własne
1.	1. Chiny
2.	2.
3. Włochy	3.

NAJWIĘKSZY PRODUCENCI STALI NA ŚWIECIE W 2003 ROKU
Produkcja roczna w mln ton w 2003 roku

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 58. (4 pkt)

Przyporządkuj zaznaczone na mapie miejscowości w Polsce, w których znajdują się huty żelaza, do odpowiadających im opisów czynników lokalizacji.

WYBRANE HUTY STALI W POLSCE

1.	Huty zlokalizowane na bazie dużych zasobów surowca energetycznego, sprowadza się rudy żelaza, a także wodę, która jest na tym obszarze wybitnie deficytowa. Zbyt na wyroby hutnicze zapewniają dobrze rozwinięte gałęzie przemysłów: maszynowego, metalowego, środków transportu.	A B
2.	Korzystna lokalizacja huty – mimo braku surowców, dzięki dogodnemu położeniu komunikacyjnemu (import rudy żelaza odbywa się drogą morską), zasobom wody (położenie nad rzeką) oraz rynkowi zbytu.	C
3.	Powstanie huty nie było związane z dogodnymi warunkami przyrodniczymi, chociaż leży ona nad rzeką (zasoby wody), lokalizacja była wynikiem decyzji przedwojennego rządu, w ramach budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego.	D
4.	Huty, które powstały już w XIX w., kontynuując stare tradycje, sięgające nawet czasów starożytnych, w oparciu o osadowe złoża rud żelaza, niestety o małej zawartości Fe, dlatego ich eksploatacja została zaniechana, surowiec oraz węgiel kamienny muszą być sprowadzane.	E F
5.	Jedna z największych hut w Polsce, zbudowana po II wojnie światowej decyzją polityczną, w sąsiedztwie miasta bez tradycji metalurgicznych, powstała dzielnica przemysłowa zrosła się ze średniowiecznym miastem tworząc jeden organizm miejski.	G
6.	Uruchomiona w latach '50 huta stali i stopów, zlokalizowana została przede wszystkim ze względu na rynek zbytu produktów, np. dla dużych zakładów środków transportu, zakładów maszynowych (traktory).	H

Zadanie 59. (2 pkt)

Uzasadnij, czy wielkość produkcji stali może być wskaźnikiem poziomu rozwoju gospodarczego kraju.

.....

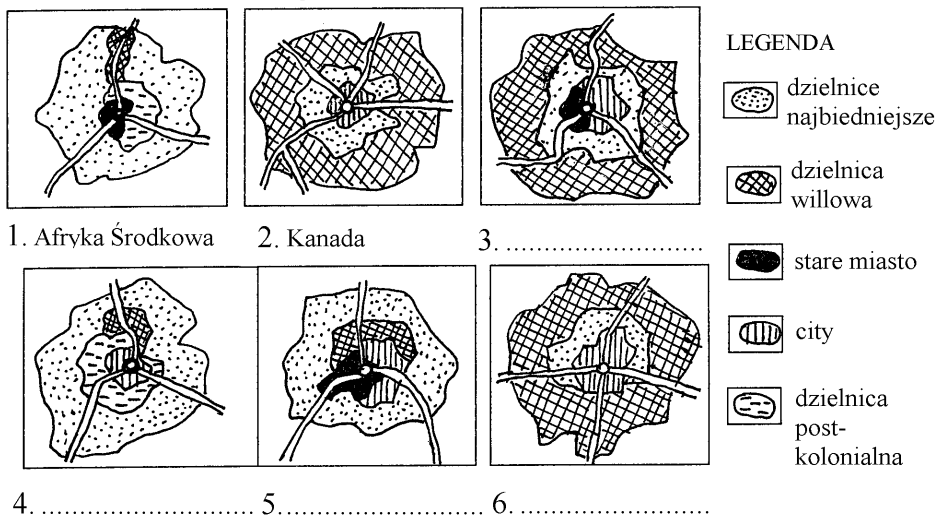
.....

.....

.....

Zadania 60.–62. wykonaj w oparciu o załączony materiał źródłowy dotyczącego struktur przestrzennych wielkich miast.

SCHEMATY STRUKTUR WIELKICH MIAST WYBRANYCH REGIONÓW ŚWIATA
 - UKŁADY DZIELNIC

Zadanie 60. (2 pkt)

Wpisz pod odpowiednimi rysunkami struktur wielkich miast, odpowiadające im wymienione poniżej regiony świata.

Świat muzułmański Europa Zachodnia Australia Ameryka Łacińska

Zadanie 61. (2 pkt)

Wykaż, na przykładzie Kanady oraz Afryki Środkowej, wpływ współczesnych ruchów migracyjnych na struktury przestrzenne wielkich miast.

Kanada:

.....

.....

.....

Afryka Środkowa:

.....

.....

.....

Zadanie 62. (6 pkt)

Określ po jednym argumencie popierającym i negującym zaproponowane działania, mające na celu rozwiązanie problemów wielkich miast w państwach wysoko rozwiniętych gospodarczo. Uwzględnij argumenty społeczne, ekologiczne lub gospodarcze.

Problem		Propozycja rozwiązania problemu	Ocena rozwiązania
A.	Ogromna ilość śmieci	Budowa spalarni śmieci	Argument za: Argument przeciw:
B.	Wysokie ceny ziemi w centrum miasta (kupno i podatki)	Budowa bardzo wysokich budynków	Argument za: Argument przeciw:
C.	Trudności komunikacyjne w centrum miasta	Poszerzanie dróg (przebudowa w drogi wielopasmowe)	Argument za: Argument przeciw:

Zadanie 63. (4 pkt)

Uzasadnij konieczność współpracy nadgranicznej w ramach wymienionych euroregionów, biorąc pod uwagę wspólny problem łączący obszary nadgraniczne.

WYBRANE EUROREGIONY

L.p.	Euro-region	Zakres współpracy	Problem	Uzasadnienie konieczności współpracy
1.	Nysa	Poprawa stanu środowiska przyrodniczego	„Czarna trójkąt”
2.	Silesia	Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia.	Górnictwo
3.	Śląsk Cieszyński	Zapobieganie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków.	Dorzecze górnej Odry
4.	Bug	Wspieranie kontaktów kulturalnych	Mniejszości narodowe

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadania 64. i 65. wykonaj korzystając z materiału źródłowego nr 3 zamieszczonego w załączniku.

Zadanie 64. (3 pkt)

Określ, które ze zdań prawdziwie (litera „P”), a które fałszywie (litera „F”) opisują wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na chów bydła w Polsce.

1. Najmniejsze natężenie chowu bydła obserwujemy w Polsce zachodniej i północno - zachodniej, gdzie dominowało rolnictwo uspołecznione (państwowe).
2. Na znaczne natężenie chowu bydła w północno - wschodniej Polsce, wpłynęły niekorzystne warunki klimatyczne i glebowe.
3. Bardzo duże pogłowie bydła w południowej Wielkopolsce wynika z niskiej kultury rolnej tego regionu.
4. Na Podlasiu i Karpatach, ze względu na duże arealy łąk i pastwisk, dominuje hodowla ekstensywna, a w Wielkopolsce hodowla intensywna, oparta głównie na paszach.
5. Znaczne natężenie chowu bydła w strefach aglomeracji miejskich wynika z korzyści, jakie daje duży rynek zbytu mięsa i mleka.
6. W Karpatach, gdzie dominują duże gospodarstwa rolne, chów bydła w dużych stadach, służy przede wszystkim potrzebom własnym rolników.

Zadanie 65. (2 pkt)

Podaj dwa argumenty przemawiające za korzystniejszymi warunkami środowiska przyrodniczego dla rozwoju ekologicznej produkcji mięsa i mleka na Podlasiu niż w Wielkopolsce.

1.
.....
2.
.....

„BSE, śmiertelną chorobę bydła dotyczącą ośrodkowego układu nerwowego, znaną powszechnie jako choroba wściekłych krów wykryto w ponad 25 krajach świata. Bydło zaraża się nią poprzez karmę zawierającą białko uzyskiwane z mięsa zarażonych zwierząt. Chore zwierzęta są nadpobudliwe, tracą kondycję, wykazują agresywność w stosunku do innych zwierząt w stadzie. Coraz większa liczba naukowców łączy gąbczastą encefalopatię bydła z występowaniem u ludzi, również śmiertelnej, choroby Creutzfeldta-Jakoba. Jest to związane prawdopodobnie ze spożywaniem przez ludzi mięsa pochodzącego z bydła chorego na BSE. Choroba ma długi okres inkubacji i można ją wykryć od 2 do 8 lat u bydła i do 30 lat u ludzi od momentu zarażenia”.

/Na podstawie różnych źródeł/

Zadanie 66. (2 pkt)

Wymień, korzystając z załączonego tekstu, dwa przykłady działań zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby Creutzfeldta-Jakoba w Polsce.

1.
.....
2.
.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Zadanie 67. (3 pkt)

Przyporządkuj do odpowiednich grup chorób litery, którymi są oznaczone czynniki wpływające na występowanie chorób cywilizacyjnych w Polsce.

- A – Zwiększanie przeciętnej długości życia mieszkańców Polski.
- B – Brak dbałości o higienę, np. mycie rąk, owoców i warzyw.
- C – Zanieczyszczenie środowiska na obszarach zurbanizowanych i uprzemysłowionych.
- D – Siedzący tryb życia - mała aktywność fizyczna, bierny wypoczynek.
- E – Położenie geograficzne Polski i wynikające z tego warunki klimatyczne.
- F – Stres wywołany nadmiarem lub brakiem pracy i jego rozładowywanie przy pomocy używek.

1.	ołowica, alergie oddechowe, pylica	
2.	nadciśnienie tętnicze, choroba wieńcowa, niewydolność żylna (żylaki)	
3.	salmonella, dur brzuszny, żółtaczką	
4.	marskość wątroby, nerwica, nowotwór płuc	
5.	choroba Alzheimera, osteoporoza, choroba Parkinsona	
6.	grypa, alergie oddechowe, zapalenie płuc	

Zadania 68.–70. wykonaj korzystając z załączonej tabeli oraz materiału źródłowego nr 4 znajdującego się w załączniku.

Kraj	Wartość eksportu w mld \$	Wartość importu w mld \$	Wartość eksportu na 1 mieszk. w \$	Udział w eksporcie światowym (%)	Główni partnerzy handlowi
Argentyna	26,6	20,3	736	0,5	Brazylia, USA, Chile, Włochy
Holandia	221,5	193,0	13856	3,7	Niemcy, Belgia, Francja, Wlk. Brytania
Nigeria	17,3	11,6	148	0,3	USA, Indie, Hiszpania, Niemcy
Norwegia	60,6	34,8	13459	1,0	Wlk. Brytania, Niemcy, Szwecja
Japonia	416,7	337,3	3267	6,9	USA, Tajwan, Chiny – Hongkong
USA	693,2	1163,5	2403	12,6	Kanada, Japonia, Meksyk

Dane za rok 2001 i 2002

Zadanie 68. (2 pkt)

Oblicz i porównaj (określ różnicę) bilanse handlowe Japonii i Nigerii. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia

Wynik porównania (różnica bilansu handlowego państw):

Zadanie 69. (3 pkt)

Określ, które ze zdań prawdziwie (litera „P”), a które fałszywie (litera „F”) opisują handel zagraniczny na świecie.

1. Im wyższy stopień rozwoju gospodarczego państwa tym większy udział w światowym handlu zagranicznym.
2. Znaczenie wymiany handlowej jest dużo ważniejsze dla państw mniejszych niż dla państw obszarowo większych.
3. Im większa odległość geograficzna państw tym są dla siebie ważniejszymi partnerami handlowymi.
4. Dla państw wysoko rozwiniętych głównymi partnerami są również kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, tak jak dla słabo rozwiniętych, kraje o niskim poziomie rozwoju.
5. Kraje o dużej liczbie ludności mają większe obroty handlu zagranicznego niż państwa o małej liczbie ludności.
6. Wpływ na kierunki wymiany handlowej mają korzenie historyczne, np. dawne zależności kolonialne.

Zadanie 70. (4 pkt)

Porównaj i uzasadnij strukturę towarową eksportu i importu jednego z państw przedstawionych w materiale źródłowym nr 4, zamieszczonym w załączniku.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis